

Stanowisko Komitetu Nauk Filozoficznych w sprawie projektu rozporządzenia MNiSW dotyczącego współczynników kosztochłonności

Komitet Nauk Filozoficznych wyraża stanowczy sprzeciw wobec zawartej w projekcie rozporządzenia MNiSW z dn. 26 listopada 2018 r. propozycji radykalnego obniżenia współczynników kosztochłonności w dyscyplinie filozofia i pozostałych dyscyplinach humanistycznych.

Zgodnie z projektem współczynniki kosztochłonności prowadzenia działalności naukowej i prowadzenia kształcenia dla wszystkich dyscyplin humanistycznych poza archeologią i naukami o sztuce mają wynieść 1. Dodatkowo przewiduje się rozszerzenie przedziału wartości współczynników kosztochłonności z 1-3 do 1-6. Dla filozofii, której współczynnik kosztochłonności do tej pory wynosił 1,5 (w skali 1-3) ustalenie współczynnika 1 w skali 1-6 realnie oznacza *trzykrotne obniżenie wskaźników*. Tak drastyczne obniżenie współczynnika jest naszym zdaniem zupełnie nieuzasadnione. Proponowane wartości wskaźników nie odzwierciedlają ani faktycznych kosztów prowadzenia kształcenia na studiach stacjonarnych, ani rzeczywistych nakładów ponoszonych na prowadzenie działalności naukowej. W naszej ocenie tak niska „wycena“ kosztochłonności humanistyki – przy jednoczesnym podwyższeniu odpowiednich wskaźników dla większości pozostałych dyscyplin – świadczy o deprecjonowaniu nauk humanistycznych i stoi w jawnej sprzeczności z deklarowanymi założeniami reformy.

Ponieważ od współczynników kosztochłonności zależy wysokość subwencji dla uczelni i instytutów, obniżenie tych wskaźników doprowadzi do obniżenia subwencji, a w konsekwencji spowoduje, że kształcenie studentów i prowadzenie badań w dyscyplinach humanistycznych dla władz uczelni i instytutów będzie nieopłacalne. Za nieprzekonujące uznajemy zawarte w zamieszczonym 11 grudnia 2018 r. na stronie konstytucjadlanauki.gov.pl tekście „Na nowej kosztochłonności skorzystają humaniści” wyjaśnienia ministerstwa mówiące o stosunkowo niewielkim znaczeniu współczynników kosztochłonności. Zgodnie z projektem MNiSW z dn. 16.09.2018 r. w sprawie sposobu podziału środków finansowych na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w wypadku uczelni badawczych waga czynnika studenckiego (na który wpływ ma współczynnik kosztochłonności kształcenia) to 0,20, a wagi składnika badawczego i składnika doktoranckiego (na które wpływ ma współczynnik kosztochłonności prowadzenia badań) docelowo mają wynosić 0,40 (dla pozostałych uczelni te wagi to odpowiednio 0,30 i 0,25; dla instytutów PAN waga czynnika badawczego i doktoranckiego to 75%).

Współczynniki kosztochłonności będą zatem miały wpływ na 60% środków w wypadku uczelni badawczych, 55% środków w wypadku pozostałych uczelni publicznych i 75% środków w wypadku instytutów PAN. Dodatkowo niezgodne z progiściowymi deklaracjami towarzyszącymi ustawie jest zmniejszenie wpływu na algorytm czynnika wynikającego z przyznanej kategorii naukowej (według projektu ma on znaczenie tylko przy obliczaniu składnika badawczego, a nie ma – jak to miało miejsce do tej pory – wpływu na czynnik kadrowy).

Nie ulega dla nas wątpliwości, że przyjęcie proponowanych rozwiązań będzie miało negatywny wpływ na prowadzenie kształcenia i rozwój badań naukowych w obrębie nauk humanistycznych.

Prof. Piotr Gutowski
Przewodniczący Komitetu Nauk Filozoficznych PAN
Lublin, 16.12.2018